УДК 378.091

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Хачатрян Є. Л., ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, Україна,

***Анотація* — Доведено необхідність формування міжкультурної дискурсивної компетентності майбутніх фахівців з економіки. Окреслено навчальні завдання для підвищення рівня міжкультурної дискурсивної компетентності засобами іноземної мови.**

***Ключові слова* — іноземна мова, майбутні фахівці з економіки, міжкультурна дискурсивна компетентність, навчальні завдання.**

Підвищення якості професійної освіти економістів передбачає їхню підготовку до професійного спілкування в умовах міжнародного співробітництва. Важливість підготовки студентів до міжкультурної комунікації в економічній сфері зумовила необхідність формування міжкультурної дискурсивної компетентності (МДК), що відбувається насамперед у процесі вивчення іноземної мови, яка забезпечує засвоєння лінгвокультурологічних знань, набуття професійного комунікативно-діяльнісного досвіду, готовності і здатності до міжкультурного діалогу. МДК передбачає знання різних типів дискурсу та правил їх побудови, а також уміння їх створювати і розуміти з урахуванням ситуації професійного спілкування.

На підґрунті аналізу поняття МДК, виокремлення її структури й функцій нами було уточнено сутність поняття «міжкультурна дискурсивна компетентність фахівців з економіки», що розуміємо як високий рівень здійснення міжкультурної дискурсивної діяльності в професійній сфері, яка ґрунтується на системних знаннях з різних видів професійного дискурсу та правил їх побудови, необхідних для виконання економічної діяльності, дискурсивних уміннях і навичках, а також особистісних якостях, що виявляються через умотивованість, вольовий прояв, толерантність і рефлексивність під час ділової взаємодії з представниками інших культур [**3**].

Анкетування й тестове опитування студентів економічних спеціальностей Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, дозволило виявити основні недоліки, які заважають студентам на шляху побудови та інтерпретації ефективних економічних дискурсів. У процесі відбору навчальних завдань для усунення виявлених недоліків керуємося цілями відповідної навчальної дисципліни, спрямованої на покращення рівня МДК:

– підвищення мотивації студентів щодо підготовки до міжкультурного дискурсу в професійній діяльності;

– формування системного уявлення про МДК у професійній діяльності, що передбачає знання про зміст, структуру, функції МДК;

– розвиток відповідних умінь і навичок;

– формування професійно значущих якостей студентів, необхідних для здійснення успішної професійної діяльності, а саме емпатійності та рефлективності в процесі міжкультурної взаємодії.

Розглянемо деякі із завдань, спрямовані на підвищення МДК, які ми пропонуємо студентам засобами іноземної мови.

Через багатозначність економічних термінів, збільшення кількості фразеологізмів, запозичень і скорочень у професійних текстах з економіки, майбутнім

фахівцям бракує навичок організації мовного матеріалу в когерентний текст за допомогою засобів когезії для забезпечення єдності дискурсу. Тому вважаємо за доцільне після ознайомлення студентів зі структурою та функціями МДК (на пізнавальному етапі навчальної діяльності) сформувати навички щодо побудови цілісних дискурсів, із використанням відповідних мовних засобів (на наступному, трансформаційному етапі навчальної діяльності). Тож, увазі студентів пропонуємо виправити стилістичні помилки в автобіографії майбутнього фахівця за допомогою використання слів, що пов'язують речення: in addition, furthermore, moreover, besides, apart from, alongside, along with тощо. Наприклад:

«I work part-time as well as I am a student, so I have a busy life. Besides to have a good job, my ambition is to get professional experience. One of my responsibilities is to make sure new supermarkets open on time. Apart from I am in charge of financial reporting. Along with I deal with various departments at my work».

Студенти також працюють із текстом, якому бракує засобів когезії. Наприклад:

«The businessman did not sign a contract. It was illegal. His partner was puzzled. He was not aware the government passed a new law. It was in order to control prices». Завдання студентів полягає у побудові цілісного дискурсу.

Ще однією проблемою щодо розуміння дискурсів вважаємо необізнаність у параметрах культур, що стає перепоною на шляху до ефективної міжкультурної взаємодії. Відтак, після ознайомлення з основними культурними параметрами [1; 2], пропонуємо студентам самостійно створити дискурс на основі заданої проблемної ситуації:

«Aware of the enormous interest the Japanese have in the game of golf, a U.S. sports equipment manufacturer decided to explore the possibilities of a joint venture with a Japanese firm. Three representatives from each firm met in San Francisco to work out the details of the proposed venture. After the six men were introduced to one another, they were seated at opposite sides of a large conference table. In an attempt to show the Japanese their sincerity for getting down to the task at hand, the Americans took off their jackets and rolled up their sleeves. Then one of the Americans said to his counterpart: «Since we are going to be working together, we better get to know each other. My name is Harry. What's your name?» The joint venture never did take place».

Під час дискусії, студенти приходять до висновку, що непорозуміння в професійній діяльності сталося через відмінності у комунікативній поведінці бізнес-партнерів. Наміри американців бути відвертими в співробітництві та негайно взятися за роботу були інтерпретовані японськими колегами як недоречна неформальність та ігнорування професійного статусу, через що бізнес-угода зазнала невдачі.

Таким чином, окреслені завдання на заняттях з іноземної мови сприяють формуванню міжкультурної дискурсивної компетентності, що є надійною основою для успішної професійної діяльності майбутніх економістів.

Список використаної літератури

1. Hall E. T. The Silent Language / Edward T. Hall. – New York: Anchor Books, 1990. – 209 p.

2. Hofstede G. S. Culture Consequences: Comparing Values, Behaviours, Institutions and Organizations Across Countries / G. S. Hofstede. – Thousands Oaks: Sage Publications, 2001. – 216 p.

3. **Khachatrian Y. Aspect Analysis of Cross-Cultural Discourse Competence of Future Specialists in Economics / Yeva Khachatrian // Psychological and Pedagogical Problems of Modern Specialist Formation: Collected articles. – Warsaw: ANAGRAM Publishing House, 2017. – P. 140–147.**

Автори

Хачатрян Єва Левонівна, викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу ХНЕУ ім. С. Кузнеця (yevak@ukr.net).

Тези доповіді надійшли 31 січня 2019 року.

Опубліковано в авторській редакції.